

EXPUNERE DE MOTIVE

la Propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

I. Premise generale

Profesia de avocat reprezintă un pilon esențial al sistemului de justiție și statului de drept. Exercitarea acestei profesii implică nu doar cunoștințe juridice, ci și respectarea unor standarde etice și deontologice care garantează independența, confidențialitatea și demnitatea actului de apărare. Evoluțiile economice, sociale și instituționale din ultimele două decenii impun, însă, o actualizare și o flexibilizare prudentă a regimului juridic aplicabil profesiei, în vederea asigurării unei coerențe între exigențele de etică profesională și realitățile juridice și economice contemporane.

În acest context, se impune o intervenție legislativă care să vizeze trei aspecte esențiale, în prezent insuficient reglementate sau necorelate cu jurisprudența europeană și cu bunele practici ale altor state membre ale Uniunii Europene:

1. regimul juridic al bunurilor aflate în patrimoniul formelor de exercitare a profesiei de avocat;
2. compatibilitatea calității de avocat cu cea de administrator sau membru al consiliului de administrație al unei societăți;
3. compatibilitatea calității de avocat cu poziția de acționar, asociat sau asociat unic al unei societăți.

II. Regimul juridic al bunurilor imobile aparținând formelor de exercitare a profesiei

În conformitate cu dispozițiile *Legii nr. 51/1995*, formele de exercitare a profesiei de avocat dețin un patrimoniu distinct de cel personal al avocatului. Cu toate acestea, legea nu reglementează expres regimul juridic al bunurilor care compun acest patrimoniu, în special al bunurilor imobile utilizate ca sedii profesionale.

În lipsa unei reglementări privind **afecțatunea specială** a acestor bunuri și posibilitatea utilizării lor pentru activități conexe (de exemplu, formare profesională, proiecte

academice, consultanță în domenii auxiliare dreptului), apar frecvente chestiuni juridice privind natura folosinței bunului profesional.

Afectațiunea este o instituție juridică specifică dreptului civil, ce vizează alocarea unui bun pentru un scop determinat, fără a-i schimba regimul de proprietate. În cazul formelor de exercitare a profesiei de avocat, această afectațiune trebuie înțeleasă într-un mod **funcțional și proporțional**, care să nu transforme sediul profesional într-un spațiu exclusiv, etanș, ci să permită utilizarea sa și în forme compatibile cu statutul profesiei, cu respectarea confidențialității și a demnității.

Analiză comparativă:

- **Franța:** Regulamentului Intern al profesiei de avocat – RIN permite utilizarea sediului profesional pentru activități compatibile, precum formarea juridică, conferințe, editare juridică, etc., sub rezerva respectării principiului independenței.
- **Italia:** Consiglio Nazionale Forense recunoaște posibilitatea utilizării imobilului profesional în scopuri conexe, dacă nu interferează cu obligațiile etice.
- **Germania:** Legea federală privind avocații (BRAO) permite utilizarea spațiilor profesionale și pentru activități colaterale, dacă se asigură delimitarea clară a acestora și se păstrează secretul profesional.

În condițiile în care formele de exercitare a profesiei se implică tot mai frecvent în activități academice, proiecte interdisciplinare, consiliere în domenii tehnice (IT, fiscalitate, dreptul mediului), este esențial ca legislația națională să **clarifice regimul bunurilor profesionale**, pentru a permite o utilizare complementară, dar strict reglementată, a acestora.

III. Compatibilitatea calității de avocat cu funcția de administrator sau membru al consiliului de administrație al unei societăți

O altă zonă de incertitudine juridică o constituie posibilitatea avocatului de a ocupa poziția de **administrator** într-o societate, fie în calitate de administrator executiv (director general, CEO), fie de administrator neexecutiv (membru al consiliului de administrație sau de supraveghere).

Această chestiune ridică două niveluri de analiză:

- **etic**, referitor la riscul de conflict de interese și la vulnerabilizarea independenței profesionale;
- **juridic**, privind posibila incompatibilitate între statutul de avocat și exercitarea unei funcții de gestiune într-o entitate terță.

Analiză comparativă:

- **Franța:** Avocatul poate deveni membru în consilii de administrație (neexecutiv), dar exercitarea unor funcții executive este condiționată de absența conflictelor de interese și de aprobarea baroului.

- **Spania:** Avocatul poate avea funcții de conducere, dar este obligat să declare această poziție și să evite orice suprapunere cu activitatea profesională.
- **Germania:** Calitatea de administrator este privită cu rezerve de legea profesională, fiind compatibilă doar în condiții restrictive și cu obligația separării activităților.

În România, în lipsa unei prevederi legale exprese, barourile interpretează diferențiat acest aspect. Deși *art. 16 din Legea nr. 51/1995* interzice exercitarea profesiei împreună cu activități „incompatibile cu demnitatea profesiei”, interpretarea acestui text este adesea subiectivă și inegală. Un cadru clar ar permite evitarea sancțiunilor neunitare și ar asigura **predictibilitate și transparență profesională**.

IV. Compatibilitatea calității de avocat cu poziția de acționar, asociat sau asociat unic al unei societăți

Poziția avocatului ca **asociat unic** într-o societate reglementată de *Legea nr. 31/1990 privind societățile, republicată, cu modificările și completările ulterioare* este încă o zonă gri în dreptul românesc. Această situație generează temeri privind:

- confuzia dintre patrimoniul profesional și cel comercial;
- utilizarea societății ca paravan pentru activități economice non-juridice;
- încălcarea principiului separării între activitatea profesională și cea economică.

Analiză comparativă:

- **Olanda:** Acceptă asocierea unică în măsura în care societatea are un obiect de activitate compatibil cu normele profesiei de avocat.
- **Belgia:** Acceptă asocierea unică dacă este declarată la barou și este compatibilă cu independența profesională.
- **Italia:** Permite deținerea în totalitate a unei firme non-juridice, dacă aceasta nu este operativă sau activă pe piață și nu interferează cu activitatea de avocat.

Prin clarificarea posibilității de asociere unică, cu condiția declarării și delimitării patrimoniale stricte, profesia ar putea permite inițiative antreprenoriale compatibile (ex: firme de consultanță fiscală, formare juridică, dezvoltare de platforme legale digitale), fără a încălca principiile statutului profesional.

V. Concluzie

Propunerea legislativă urmărește armonizarea normelor interne cu standardele europene în materia exercitării profesiei de avocat, într-un mod care păstrează:

- **independența și demnitatea profesiei,**
- **separarea clară între patrimoniul profesional și cel economic,**
- **protecția interesului public și a justițiabililor.**

Reglementarea acestor aspecte nu doar că reduce incertitudinile juridice, dar contribuie și la **creșterea transparenței, a predictibilității și a încrederii în profesia de avocat**, într-un context juridic și economic tot mai complex.

Inițiatori,

senator PNL, Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ

senator PNL, Cătălin-Daniel FENECHIU